

Gwasanaethau addysg llywodraeth leol

Nid oeddem yn gallu darparu arfarniad llawn o ddeilliannau yn ein harolygiadau yn ystod y flwyddyn ddiwethaf oherwydd bod effaith y pandemig COVID-19 wedi achosi atal arolygiadau o ysgolion a'r rhan fwyaf o ddarparwyr addysg eraill ers mis Mawrth 2020. Mae hyn hefyd oherwydd y diffyg data am ddeilliannau y gellir eu cymharu dros amser gan fod y pandemig wedi achosi newidiadau i'r ffordd y dyfarnwyd cymwysterau ac effeithio ar y rhan fwyaf o ddata eraill yr ydym yn eu hystyried wrth wneud gwerthusiadau, megis presenoldeb ysgol, gwaharddiadau o'r ysgol a chyrchfannau dysgwyr ôl-16. Darparodd ein gwerthusiadau gyd-destun drwy adrodd ar ganlyniadau cyn y pandemig neu'n ymwneud â chanlyniadau mwy diweddar lle mae'r sylfaen dystiolaeth yn ddilys ac yn ddibynadwy.

Beth sy'n mynd yn dda

- Mewn llawer o awdurdodau lleol, mae disgyblion yn cael cyfleoedd gwerthfawr i ddylanwadu ar waith gwasanaethau addysg.
- Mewn llawer o awdurdodau lleol, barnwyd bod safonau disgyblion mewn arolygiadau ysgolion cynradd rhwng 2017 a 2020 yn dda neu'n well mewn llawer o'r ysgolion a arolygwyd.
- Mae ein harolygiadau o ysgolion rhwng 2017 a 2020 yn dangos bod lles disgyblion a'u hagweddau at ddysgu yn dda neu'n well yn y rhan fwyaf o ysgolion mewn tri o'r awdurdodau lleol yr arolygom eleni.

Beth sydd angen ei wella

- Mewn ychydig o awdurdodau lleol, mae'r safonau mae disgyblion mewn ysgolion uwchradd yn eu cyflawni yn rhy isel.
- Mae data heb ei ddilysu yn awgrymu bod tuedd gynyddol o absenoldebau parhaus mewn ysgolion uwchradd mewn llawer o awdurdodau lleol sy'n dilyn sawl mlynedd o ostyngiad.

Yn gyffredinol, mae **gwasanaethau addysg** llywodraeth leol yn cynorthwyo plant a phobl ifanc yn effeithiol.

Beth sy'n mynd yn dda

- Mae llawer o awdurdodau lleol yn cydweithio'n dda â chonsortia rhanbarthol i gefnogi gwaith ysgolion a darparwyr eraill.
- Mae gwasanaethau gwaith ieuencid awdurdodau lleol yn darparu cymorth gwerthfawr i bobl ifanc drwy ddarpariaeth dargedig, allgymorth a mynediad agored ac mae hyn yn effeithiol o ran darparu manau diogel i bobl ifanc nad ydynt yn bodoli mewn lleoliadau addysg ffurfiol bob tro.

Beth sydd angen ei wella

- Mae angen i lawer o awdurdodau lleol wella agweddau ar eu gwaith i gynorthwyo disgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol.
- Mewn ychydig o awdurdodau lleol, mae cyflymder gwelliant mewn ysgolion mewn categorïau statudol yn rhy araf.

Mae **arweinyddiaeth a rheolaeth** gwasanaethau addysg llywodraeth leol yn gadarn mewn llawer o achosion.

Beth sy'n mynd yn dda

- Mae gan bob awdurdod lleol weledigaeth glir i wella deilliannau plant a phobl ifanc.
- Mewn llawer o awdurdodau lleol, mae swyddogion yn darparu cyfleoedd da i ddisgyblion ddylanwadu ar waith gwasanaethau addysg.
- Mae awdurdodau lleol wedi rhoi pwys mawr ar sicrhau cyllid digonol ar gyfer gwasanaethau addysg.
- Gwnaed cynnydd da gan un awdurdod lleol a oedd yn peri pryder sylweddol ac nid oes angen monitro dilynol gan Estyn arno mwyach.
- Mewn llawer o awdurdodau lleol, mae diogelu plant a phobl ifanc yn flaenoriaeth uchel.
- Mae ychydig o awdurdodau lleol wedi datblygu cynlluniau strategol Cymraeg mewn addysg uchelgeisiol.

Beth sydd angen ei wella

- [Nid yw prosesau hunanwerthuso a chynllunio gwelliant yn ddigon cadarn mewn llawer o'r awdurdodau lleol a arolygwyd eleni, yn enwedig ar lefel meysydd gwasanaeth.](#)
- Mae angen i lawer o awdurdodau lleol wneud rhagor o waith i sicrhau bod addysg cyfrwng Cymraeg yn bodloni anghenion dysgwyr.
- Mewn lleiafrif o awdurdodau lleol, mae angen gwella craffu ar wasanaethau addysg.